

Γαλάτσι

Περίληψη :

Παραδουνάβιο λιμάνι αρχικά της ηγεμονίας της Μολδαβίας και από το 1859 της ενωμένης Ρουμανίας, που αποτέλεσε κύριο εξαγωγικό και εισαγωγικό κέντρο από τις αρχές της δεκαετίας του 1830, όταν συνδέθηκε με τις αγορές της Δυτικής Ευρώπης. Η ελληνική παροικία, στην οποία κυριαρχούσαν Χιώτες και Ιόνιοι μεγαλέμποροι, ήταν μία από τις ισχυρότερες της πόλης: από το 1864, οπότε και συστάθηκε επισήμως, οικοδόμησε την εκκλησία της Μεταμορφώσεως του Σωτήρος και ίδρυσε κοινοτικά σχολεία, ενώ είχε και έντονη πνευματική ζωή, με συλλόγους, τυπογραφεία και εκπαιδευτικά ιδρύματα.

Άλλες Ονομασίες

Γαλάζιον, Galați, Galatz

Γεωγραφική Θέση

Νότια Μολδαβία

Ιστορική Περιοχή

Μολδαβία

Διοικητική Υπαγωγή

Νομός Covurlui

1. Ανθρωπογεωγραφία

Το Γαλάτσι βρίσκεται στη Νότια Μολδαβία σε απόσταση 180 χλμ. από τον Εύξεινο Πόντο. Είναι λιμάνι στη συμβολή των ποταμών Δούναβη και Σιρέτ, πολύ κοντά στη συμβολή του πρώτου με τον Προύθο, νότια της λίμνης Μπράτες. Συνδέεται σιδηροδρομικώς με το Βουκουρέστι και οδικώς με τις περισσότερες πόλεις της Ρουμανίας. Η ελληνική ονομασία της πόλης («Γαλάζιον») είναι παραφθορά, ή μάλλον εξαρχαϊσμός, της ρουμανικής ονομασίας Galați.

Ο εμπορικός χαρακτήρας του Γαλατσίου είχε οδηγήσει στην εγκατάσταση πολλών ξένων εκεί, κυρίως Ελλήνων, Αρμενίων και Εβραίων, που δίπλα στους Ρουμάνους συνιστούσαν τις κύριες εθνοτικές-θρησκευτικές ομάδες στην πόλη ήδη από το 18ο αιώνα. Ωστόσο η έλλειψη στατιστικών μάς εμποδίζει να εξακριβώσουμε τον αριθμό τους. Για τα δεδομένα της ηγεμονίας της Μολδαβίας, το Γαλάτσι ήταν, στις αρχές του 19ου αιώνα, ένα πολύ σημαντικό από δημογραφική άποψη αστικό κέντρο της τάξης των 8.000 κατοίκων. Τα στοιχεία που έχουμε για τον αριθμό των Ελλήνων στην πόλη κατά το πρώτο μισό του 19ου αιώνα είναι αποσπασματικά, και όχι πάντοτε επακριβώς καθορισμένα. Πάντως είναι αδιαμφισβήτητο το ότι πολλοί Χιώτες, Κεφαλλονίτες και Ιθακήσιοι είχαν εγκατασταθεί στο Γαλάτσι, του οποίου ο συνολικός πληθυσμός είχε εκτιναχθεί το 1859 στους 26.050 κατοίκους καθιστώντας το την πέμπτη μεγαλύτερη πόλη των Ενωμένων Ηγεμονιών (Μολδαβία-Βλαχία). Η δημογραφική αυτή αλλαγή οφειλόταν όχι μόνο στην αναμφισβήτητη αύξηση της εγκατάστασης Ρουμάνων στην πόλη, αλλά και στον [ερχομό πολλών ξένων, κυρίων Ελλήνων](#), Ιταλών και Εβραίων.¹

Το δεύτερο μισό του 19ου αιώνα και μέχρι τον Α' Παγκόσμιο πόλεμο το Γαλάτσι γνώρισε, παρά την από το 1878 υποβάθμιση της σημασίας του ως εμπορικού κέντρου, αξιοσημείωτη δημογραφική ανάπτυξη και το 1899 ήταν η τέταρτη μεγαλύτερη πόλη της χώρας. Συγκεκριμένα στο Γαλάτσι κατοικούσαν 62.545 άτομα, εκ των οποίων η πλειοψηφία ήταν βέβαια Ρουμάνοι (38.283), αν και η παρουσία των αλλοεθνών ήταν ισχυρή. Πάρα πολλοί ήταν οι Εβραίοι (περίπου 13.520), ενώ ακολουθούσαν οι υπήκοοι της Αυστροουγγαρίας, όχι σπάνια Ρουμάνοι της Τρανσυλβανίας (3.825) και οι Έλληνες υπήκοοι (3.587). Στην πόλη κατοικούσαν επίσης Ρώσοι, Γερμανοί και Οθωμανοί.² Για να καταδειχθεί η ταχύτητα της αύξησης του πληθυσμού, που χαρακτήριζε άλλωστε όλες τις παραδουνάβιες πόλεις της Ρουμανίας, αρκεί να αναφέρουμε ότι το 1882 κατοικούσαν στην πόλη 40.022 άτομα.³

Το Γαλάτσι πάντως γνώρισε, όπως αρκετές πόλεις της Μολδαβίας, σχετική δημογραφική στασιμότητα στα χρόνια του Μεσοπολέμου, καθώς ο πληθυσμός του αυξήθηκε από 101.148 κατοίκους το 1930 μόλις στους 102.311 το 1937 για να πέσει

Γαλάτσι

στους 90.137 το 1941. Η ανασυγκρότηση της οικονομίας στα Μεταπολεμικά χρόνια οδήγησε πάντως στην αύξηση του πληθυσμού και το 1973 οι κάτοικοι υπολογίζονταν σε 179.189.⁴

Οι Έλληνες κατάγονταν από πολλές περιοχές, αλλά τον τόνο έδιναν κυρίως οι Ιόνιοι. Πράγματι, σύμφωνα με τα στοιχεία του προξενείου το 1885, από τους 1.556 ενήλικες άρρενες Έλληνες υπηκόους, 686 προέρχονταν από την Κεφαλλονιά, την Ιθάκη και τους Παξούς, ενώ από τους υπόλοιπους πολλοί είχαν γεννηθεί στις Κυκλάδες (378).⁵

2. Ιστορία

Πληροφορίες για το Γαλάτσι έχουμε από το 15ο αιώνα, αν και πιθανότατα είχε οργανωθεί κάποιος οικισμός ήδη από τον προηγούμενο αιώνα. Ήταν ένα μικρό αλλά αξιόλογο για τα μεγέθη της τοπικής οικονομίας εμπορικό και κυρίως αλιευτικό κέντρο, που είχε τύχει ιδιαίτερης φροντίδας εκ μέρους των ηγεμόνων της Μολδαβίας, καθώς μάλιστα οι άλλες σημαντικές εμπορικές πόλεις του πριγκιπάτου, η Κίλια και η Cetatea Alba, είχαν πέσει στα χέρια των Οθωμανών. Σταδιακά από τα μέσα του 17ου αιώνα το Γαλάτσι αναπτύχθηκε στους τομείς της ναυτιλίας και της ναυπηγικής βιοτεχνίας. Στο λιμάνι κατέφταναν πλοία από πολλές περιοχές της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας (Αίγυπτος, [Σμόρνη](#)), ενώ μετά το 1774 και από τη Δυτική Ευρώπη και την Ιταλία, μια και είχαν αρθεί κάποιες τουλάχιστον απαγορεύσεις της Πύλης για την είσοδο ξένων, δηλαδή ευρωπαϊκών, πλοίων στον Δούναβη. Μάλιστα τότε εγκαταστάθηκαν στην πόλη και αρκετοί Έλληνες από τα Ιόνια νησιά, Βρετανοί υπήκοοι από το 1814, που διαδραμάτισαν σπουδαίο ρόλο στη σύσφιγξη των [εμπορικών σχέσεων](#) του λιμανιού με τις χώρες της Κεντρικής και της Δυτικής Ευρώπης.⁶

Πέρα από την οικονομική του σημασία, το Γαλάτσι ήταν ένα από τα κέντρα της [Φιλικής Εταιρείας](#). Ανάμεσα στους Έλληνες που είχαν μνηθεί ήταν ο στρατιωτικός διοικητής της πόλης Βασίλειος Καραβίας, που τον Φεβρουάριο του 1821 εκδίωξε τους Τούρκους. Το Γαλάτσι ανακαταλήφθηκε από τον οθωμανικό στρατό τον Μάιο, με μεγάλες απώλειες στον άμαχο πληθυσμό.⁷

Το Γαλάτσι αναπτύχθηκε ιδιαίτερα μετά το 1829, αφότου δηλαδή η συνθήκη της Αδριανούπολης καθόρισε ότι το εμπόριο των δημητριακών δεν υπέκειτο σε περιορισμούς, ενώ περαιτέρω ώθηση έδωσε η ανακήρυξη του ως [ελεύθερου λιμανιού](#) το 1837. Η κίνηση του εμπορίου και της ναυτιλίας μεγάλωσε, ο πληθυσμός αυξήθηκε και η πόλη προσέλκυσε πολλούς ξένους εμπόρους και τραπεζίτες. Αναγνώριση της σημασίας του σε αυτούς τους τομείς στάθηκε και η απόφαση να εδρευεί στο Γαλάτσι η [Ευρωπαϊκή Επιτροπή Δουνάβεως](#), που λήφθηκε το 1856.⁸

Το Γαλάτσι ήταν επίσης ένα από τα κέντρα του κινήματος για την ένωση των δύο ηγεμονιών, που πραγματοποιήθηκε το 1859 με την εκλογή του [βογιάρου](#) Alexandru Ioan Cuza ως ηγεμόνα τόσο της Μολδαβίας όσο και της Βλαχίας, ο οποίος καταγόταν μάλιστα από την πόλη.⁹

Παρά το γεγονός ότι παρέμεινε και στο δεύτερο μισό του 19ου αιώνα ένα μείζον εμπορικό και ναυτιλιακό κέντρο για τη Ρουμανία, το Γαλάτσι αναπτύχθηκε κυρίως βιομηχανικά και οι εργάτες της πόλης διαδραμάτισαν σπουδαίο ρόλο στις πρώτες φάσεις του σοσιαλιστικού κινήματος της Ρουμανίας. Μεταπολεμικά το Γαλάτσι εξελίχθηκε σε ένα από τα σπουδαιότερα βιομηχανικά κέντρα της Ρουμανίας, με σημαντικότερες βιομηχανίες σιδήρου και κατασκευής μηχανών. Αναπτύχθηκε επίσης η εκπαίδευση (Πανεπιστήμιο, Πολυτεχνείο).¹⁰

3. Οικονομία

Το Γαλάτσι ήταν ένα από τα σημαντικότερα οικονομικά κέντρα αρχικά της Μολδαβίας και, μετά την ένωση των δύο ηγεμονιών (1859), όλης της Ρουμανίας. Συνιστούσε κύριο λιμάνι για τις εξαγωγές της Μολδαβίας, ενώ αργότερα θεμελιώδης ήταν η θέση του στο εισαγωγικό εμπόριο της χώρας. Από τα τέλη του 19ου αιώνα, και ιδίως στα χρόνια του Μεσοπολέμου κατέστη σημαίνον βιομηχανικό κέντρο.

3.1. Γεωργία – Κτηνοτροφία

Γαλάτσι

Η ενδοχώρα του Γαλατσίου ήταν μία από τις πιο σημαντικές σιτοπαραγωγικές περιοχές της Μολδαβίας, αλλά ιδιαίτερη φήμη είχε αποκτήσει κυρίως για τα αμπέλια της. Θα πρέπει επίσης να αναφέρουμε ότι η πλούσια ξυλεία από τους λόφους της ηγεμονίας, όπως και της γειτονικής Δοβρουτσάς, εξαγόταν μέσω του λιμανιού. Η κτηνοτροφία ήταν ασήμαντη.¹¹

3.2. Βιοτεχνία – Βιομηχανία

Λίγες βιομηχανίες τροφίμων και κάποια πολύ μικρά ναυπηγοεπισκευαστικά εργαστήρια είχαν ιδρυθεί στο Γαλάτσι την τέταρτη και πέμπτη δεκαετία του 19ου αιώνα, αλλά πραγματική ώθηση γνώρισε ο βιομηχανικός τομέας μόνο στο δεύτερο μισό του αιώνα, και ιδίως μετά τα μέτρα που έλαβε η ρουμανική κυβέρνηση προς ενίσχυση της βιομηχανίας (1886-1887).

Ο τομέας που αναπτύχθηκε περισσότερο ήταν η βιομηχανία τροφίμων (αλευροβιομηχανίες, βιομηχανίες οινοπνευματωδών ποτών), αλλά δεν έλειπαν και κάποιοι τομείς βαριάς βιομηχανίας, όπως οι σιδηροκατασκευές, η ναυπηγική και κυρίως η επεξεργασία ξυλείας και η παραγωγή χαρτιού, πάντως σχετικά μικρών διαστάσεων πριν από το 1914. Στην αλευροβιομηχανία και τη βιομηχανία γλυκισμάτων κομβική ήταν η θέση Ελλήνων παροίκων, όπως του Λαμπρινίδη, του Ιωάννη Μήλλα και του Π. Ζαφειράτου, ενώ στους άλλους τομείς κυριαρχούσαν Εβραίοι κεφαλαιούχοι.¹²

Στα χρόνια του Μεσοπολέμου η βιομηχανία αναπτύχθηκε ακόμα περισσότερο, με την έμφαση να δίνεται τώρα στη βαριά βιομηχανία, με 13 μηχανοκατασκευαστικές και μεταλλουργικές εγκαταστάσεις καθώς και 18 υφαντουργίες, τομέας που είχε ελάχιστα αναπτυχθεί πριν από το 1914.¹³

3.3. Εμπόριο – Ναυτιλία

Μετά το 1837, οπότε το λιμάνι ανακηρύχθηκε «ελεύθερος λιμίν» (porto franco), το Γαλάτσι γνώρισε τεράστια οικονομική ανάπτυξη, που το κατέστησε σε μεγάλο βαθμό την «[Οδησό](#) του Δουνάβεως», όπως ήταν και η φιλοδοξία του Μολδαβού πρίγκιπα Mihail Sturdza. Το Γαλάτσι συνδέθηκε με τα σημαντικότερα λιμάνια της Μεσογείου, όπως το Λιβόρνο, την Τεργέστη, τη Μασσαλία, τη Γένοβα, αλλά και της Αγγλίας, όπου και εξήγε κυρίως δημητριακά, αναγκαία για τη ραγδαίως αναπτυσσόμενη βιομηχανική Δυτική Ευρώπη, αλλά και ξυλεία καλής ποιότητας. Παράλληλα, αλλά σε μικρότερο βαθμό, αναπτύχθηκε ως εισαγωγικό κέντρο.¹⁴

Ο ρόλος που διαδραμάτισαν στην αύξηση των εμπορικών συναλλαγών ελληνικοί εμπορικοί οίκοι, κυρίως μάλιστα [χιώτικοι](#), όπως του [Π. Αργέντη](#), του [Ροδοκανάκη](#) και του Κεφαλλονίτη Πανά, στάθηκε θεμελιώδης, αν και δεν πρέπει να υποτιμούμε και τους Γενοβέζους εμπόρους, όπως τον F. Pedemonte, που ανταγωνίζονταν συχνά με επιτυχία τους ελληνικούς εμπορικούς οίκους.¹⁵

Η ανάπτυξη του εμπορίου ουσιαστικά ανακόπηκε μετά το 1880, εξαιτίας διαφόρων λόγων. Κατά πρώτο λόγο, η κατάργηση του προνομίου του «ελεύθερου λιμένος» έπληξε τους μικρότερους εμπόρους και πλοιοκτήτες, οι οποίοι αντέδρασαν έντονα. Ωστόσο, πιο σημαντικοί παράγοντες στάθηκαν η προσάρτηση στη Ρωσία τριών νομών της Βεσσαραβίας, που συνιστούσαν μέχρι τότε την πλέον γόνιμη ενδοχώρα της Μολδαβίας, και η πολύ καλύτερη σύνδεση, σιδηροδρομική αλλά και με ποταμόπλοια, της Βραΐλας με τις σιτοπαραγωγές περιοχές της Ρουμανίας. Ένας ακόμα παράγοντας στάθηκε η μεγάλη ανάπτυξη που γνώρισαν τα ανταγωνιστικά λιμάνια της [Κωνσταντίας](#) και του [Σουλινά](#). Το Γαλάτσι παρέμεινε ωστόσο ένα από τα κύρια εισαγωγικά λιμάνια της χώρας μέχρι το 1914, αλλά και εξαγωγικό, αναφορικά με τη ξυλεία.¹⁶

Η γενική στασιμότητα ή και κάμψη του εμπορίου έπληξε και τους Έλληνες, που είδαν να υποσκελίζονται από εβραϊκούς οίκους, όπως συνέβη περίπου την ίδια περίοδο στην Οδησό. Ωστόσο στον τομέα της [ναυτιλίας](#), κυρίως μάλιστα της ποταμοπλοΐας, η θέση τους παρέμεινε ισχυρή. Οι σημαντικότεροι Έλληνες πλοιοκτήτες ήταν οι αδελφοί Αθανασούλη, οι αδελφοί Αντύπα καθώς και ο Γρ. Κουταβάς. Η σχετικώς χαμηλή κατά μέσο όρο χωρητικότητα των ποταμόπλοιών τους καταδεικνύει ότι ήταν κατά κύριο λόγο πλοιοκτήτες «σλεπιών» του ποταμού Προύθου, όπου εξαιτίας του χαμηλού βάθους των νερών τα πλοία έπρεπε να είναι μικρότερα.¹⁷

Γαλάτσι

4. Κοινωνία – Θεσμοί – Διοίκηση

4.1 Διοικητικό καθεστώς

Το Γαλάτσι ήταν η πρωτεύουσα του νομού Conurlui και εκεί έδρευε, εκτός από τις πολιτικές αρχές, και ο επίσκοπος του Κάτω Δουνάβεως (Dunărea de Jos).

Η ελληνική κοινότητα Γαλατσίου ήταν μία από τις σημαντικότερες στη Ρουμανία. Συστάθηκε το 1864 προκειμένου να φροντίσει για την οικοδόμηση ελληνικού ναού, και στην πρώτη επιτροπή της συμμετείχαν τα σπουδαιότερα μέλη της ελληνικής παροικίας, κυρίως μάλιστα οι Χιώτες. Μέλη της κοινοτικής επιτροπής ήταν ενδεικτικά οι μεγαλέμποροι Ανδρέας Πανάς, Κωνσταντίνος Σακουμάνος, Ιωάννης Σεκιάρης, Οδυσσέας Νεγρεπόντης καθώς και ο Χιώτης ιατρός Ι. Βούρος.

Το 1864 συντάχθηκε και τυπώθηκε ο πρώτος [κοινοτικός κανονισμός](#), που όριζε ότι την ευθύνη των κοινοτικών υποθέσεων, δηλαδή της οικοδομής ελληνικού ναού και της σύστασης «προκαταρκτικών» σχολείων, θα την είχε επταμελής επιτροπή, ενώ συμβουλευτικός θα ήταν ο ρόλος ενός δωδεκαμελούς συμβουλίου. Το 1899 η κοινότητα προχώρησε σε μερική αλλαγή άρθρων του κανονισμού του 1864 και καθορίστηκε ότι θα εκλέγονταν πια τρεις τριμελείς επιτροπές, επιφορτισμένες με ξεχωριστές αρμοδιότητες, η μία για την εκκλησία, η δεύτερη για τα εκπαιδευτικά «καταστήματα» («[εφορεία](#)») και η τρίτη για να διαχειρίζεται τους πόρους της κοινότητας. Το κοινοτικό συμβούλιο θα συνέχιζε να εποπτεύει τη δραστηριότητα των επιτροπών. Τέλος, στα Μεσοπολεμικά χρόνια οι Έλληνες του Γαλατσίου προχώρησαν στη σύνταξη ενός τρίτου κανονισμού που άλλαζε τον δεύτερο σε λίγα σημεία.¹⁸

Η ελληνική κοινότητα αναγνωρίστηκε επίσημα από τις ρουμανικές αρχές με το πρωτόκολλο που επισυνάφθηκε στην ελληνορουμανική εμπορική σύμβαση της 19ης Δεκεμβρίου 1900 και, παρ' όλα τα προβλήματα που αντιμετώπισε ο ελληνισμός της πόλης κατά τη διακοπή των διπλωματικών σχέσεων μεταξύ των δύο κρατών, επιβίωσε μέχρι τα πρώτα Μεταπολεμικά χρόνια, οπότε και ουσιαστικά διαλύθηκε λόγω πιέσεων του κομμουνιστικού καθεστώτος.¹⁹ Έλληνες πάντως συνέχισαν να είναι επίτροποι στην ελληνική εκκλησία μέχρι και τη δεκαετία του 1960. Η εκκλησία επανιδρύθηκε μετά το 1989.

4.2. Θρησκεία

Το 1865 οι Ανδρέας Πανάς, [Δημήτριος Ι. Ροδοκανάκης](#) και Σπ.Γ. Τόπαλης αιτήθηκαν από τον ηγεμόνα Alexandru Ion Cuza άδεια να ανεγείρουν ελληνικό ναό. Η αίτησή τους έγινε δεκτή από τον πρίγκιπα με χρυσόβουλο της 26ης Ιουνίου 1865.²⁰ Ο θεμέλιος λίθος τέθηκε στις 6 Αυγούστου 1866 από τον επίσκοπο του Κάτω Δουνάβεως Μελχισηδέκ, και η ανέγερση του ναού, που ήταν αφιερωμένος στη Μεταμόρφωση του Σωτήρος, ολοκληρώθηκε τον Σεπτέμβριο του 1872, οπότε και εγκαινιάστηκε (17/09/1872).²¹

Ο ναός, ευρύχωρος αλλά πάντως όχι ιδιαίτερα μεγαλοπρεπής όπως της Βραΐλας, ήταν το κέντρο της ελληνικής παροικίας, καθώς εκεί κοντά βρίσκονταν τα ακίνητα της κοινότητας και το κτήριο του σχολείου. Τα Μεταπολεμικά χρόνια, με τη σταδιακή αποδυνάμωση της ελληνικής κοινότητας, ο ναός αποδόθηκε στη ρουμανική επισκοπή, ενώ μετά το 1989 ανακηρύχθηκε μεικτή «ελληνορουμανική» εκκλησία.

Στο Γαλάτσι, εκτός από πολλούς ορθόδοξους ρουμανικούς ναούς, έναν βουλγαρικό και αρκετές εβραϊκές συναγωγές, είχαν οικοδομηθεί, ήδη από τα μέσα του 19ου αιώνα, προτεσταντικός ναός, καθολικός, καλβινιστικός και ένα τζαμί.²²

5. Εκπαίδευση

Η [εκπαίδευση](#) δεν είχε οργανωθεί συστηματικά στην πόλη κατά το 17ο και 18ο αιώνα: ένας λόγος πιθανόν ήταν ότι το Γαλάτσι δεν ήταν έδρα επισκόπου.²³ Πάντως έχουμε μαρτυρίες για ελληνικά σχολεία στον ύστερο 18ο αιώνα και στις αρχές του 19ου, όπως εκείνο του Δημήτριου Ιθακήσιου.

Γαλάτσι

Ουσιαστική άνθηση γνώρισε η ελληνική παιδεία από τα μέσα του 19ου αιώνα, την εποχή δηλαδή που κυριαρχούσε κοινωνικά και οικονομικά η ελληνική παροικία. Τότε το Γαλάτσι κατέστη το κατεξοχήν εκπαιδευτικό κέντρο της ελληνικής διασποράς στη Ρουμανία. Στην πόλη ιδρύθηκαν σπουδαία εκπαιδευτήρια, κάποια μάλιστα γυμνασιακής βαθμίδας. Τα πλέον αξιόλογα, όπου εκτός από ελληνικά και ρουμανικά διδάσκονταν και άλλες ξένες γλώσσες καθώς και εμπορικά μαθήματα, ήταν το «Ινστιτούτο» Βενιέρη και το «Ελληνικό Λύκειο» του Χ. Μητρόπουλου, που συστάθηκαν το 1857 και το 1859 αντίστοιχα. Στο Εκπαιδευτήριο Βενιέρη, μάλιστα, που επιβίωσε μέχρι τις αρχές του 20ού αιώνα, υπηρέτησαν ως εκπαιδευτικοί ιδιαίτερα αξιόλογοι λόγιοι, όπως ο μετέπειτα καθηγητής θεολογίας του Πανεπιστημίου Αθηνών Χρήστος Ανδρούτσος, ο Νικόλαος Δόσιος και ο καθηγητής βυζαντινολογίας στο Πανεπιστήμιο Βουκουρεστίου Δημοσθένης Ρούσος. Επιπλέον, στο Γαλάτσι είχαν οργανωθεί ήδη από την έκτη δεκαετία του 19ου αιώνα και κάποια παρθεναγωγεία κατώτερης βαθμίδας.²⁴

Πέρα βέβαια από αυτά τα ιδιωτικά καθιδρύματα, υπήρχαν και τα κοινοτικά αρρεναγωγεία και παρθεναγωγεία κατώτερης βαθμίδας, που είχαν οργανωθεί το 1864 και συνέχισαν να λειτουργούν μέχρι τα πρώτα Μεταπολεμικά χρόνια. Στα πρώτα χρόνια του Μεσοπολέμου η κοινότητα ανέλαβε και τον έλεγχο του ιδιωτικού γυμνασίου του Διον. Πυλαρινού, αναγνωρισμένου άλλωστε από την ελληνική κυβέρνηση ήδη από το 1904.²⁵

Ας σημειωθεί εδώ ότι, σε αντίθεση με την κοινότητα [Βραΐλας](#), όπου εξαιτίας εσωτερικών διαφωνιών ή επέμβασης του ρουμανικού κράτους τα κοινοτικά σχολεία είχαν μείνει κλειστά ανά διαστήματα, στο Γαλάτσι λειτούργησαν χωρίς προβλήματα, ενώ δεν έκλεισαν ούτε κατά την περίοδο 1906-1909, οπότε το σύνολο σχεδόν των ελληνικών σχολείων στη Ρουμανία, κοινοτικών και ιδιωτικών, έκλεισαν ύστερα από διαταγή της κυβέρνησης.²⁶

Ανάπτυξη γνώρισε και η ρουμανική εκπαίδευση στην πόλη, ιδίως μετά την ένωση των δύο ηγεμονιών. Χτίστηκαν νέα κτήρια για τα πολυάριθμα δημοτικά αρρεναγωγεία και παρθεναγωγεία, ενώ είχαν συσταθεί επίσης ένα σχολείο ενηλίκων, μια ναυτική ακαδημία, μια εμπορική μέση σχολή, ένα σεμινάριο καθώς και μια παιδαγωγική ακαδημία, εκτός βέβαια από τα γυμνάσια.²⁷

Σχολεία είχαν φυσικά και οι άλλες εθνικές και θρησκευτικές κοινότητες, όπως οι Εβραίοι, οι καθολικοί και οι προτεστάντες. Μάλιστα οι Εβραίοι είχαν το 1891-1892 γύρω στα 25 σχολεία, συνήθως πρωτοβάθμια, ενώ το 1905-1906 είχαν, πάλι σε 6 σχολεία παραδοσιακού τύπου, 2 σύγχρονα «ισραηλιτικορουμανικά» αρρεναγωγεία και 1 παρθεναγωγείο.²⁸ Φημισμένο ήταν, τέλος, το καθολικό παρθεναγωγείο της «Notre Dame», ένα από τα καλύτερα οργανωμένα ιδιωτικά σχολεία της Ρουμανίας, που είχε δεχθεί ωστόσο πολλές κατηγορίες ότι προωθούσε τον «απορουμανισμό» της νεολαίας.²⁹

6. Σύλλογοι

Κατά τη διάρκεια της δεκαετίας του 1860 οργανώθηκαν μερικές [ελληνικές συσσωματώσεις](#) στο Γαλάτσι που, ενώ είχαν τυπικά φιλανθρωπικό χαρακτήρα, εξυπηρετούσαν στην ουσία πολιτικούς-εθνικούς στόχους. Η σημαντικότερη ήταν η «Φιλανθρωπική Ελληνική Αδελφότητα Γαλατσίου», που συστάθηκε το 1861 με στόχο να συντονίσει την πολιτική δράση των Ελλήνων της πόλης, σε στενή συνεργασία με τον Έλληνα υποπρόξενο, ενώ το επόμενο έτος ιδρύθηκε η φιλανθρωπική εταιρεία «Πρόνοια», επίσης με πολιτικές, αντιοθωνικές, στοχεύσεις.³⁰

Από τις αρχές της επόμενης δεκαετίας οργανώθηκε μία φιλεκπαιδευτική συσσωμάτωση, ο «Ελληνικός Φιλόμουσος Σύλλογος», αλλά η δράση του στάθηκε μάλλον περιορισμένη και γρήγορα διαλύθηκε. Φαίνεται ότι το σταθερό ενδιαφέρον της κοινοτικής επιτροπής για την εκπαίδευση των παιδιών, αγοριών και κοριτσιών, των απόρων μελών της ελληνικής παροικίας, αλλά και η ύπαρξη πολλών καλά οργανωμένων ιδιωτικών ελληνικών σχολείων καθιστούσε περιττή τη δραστηριοποίηση ελληνικών συλλόγων προς αυτή την κατεύθυνση.³¹ Πάντως, το 1896 συστάθηκε ένας ακόμα σύλλογος, ο «Ερμής», κυρίως ως λέσχη και αναγνωστήριο μελών της ελληνικής παροικίας. Ο συγκεκριμένος σύλλογος αναγνωρίστηκε επίσημα από το ρουμανικό κράτος.³²

Τέλος, κατά τον Μεσοπόλεμο λειτουργούσε ένα «Ελληνορουμανικό Εμπορικό Επιμελητήριο» με έδρα το Γαλάτσι και με

Γαλάτσι

στόχο τη σύσφιγξη των εμπορικών σχέσεων Ελλάδας-Ρουμανίας, ενώ είχε ιδρυθεί και ένας αθλητικός σύλλογος («Πανελλήνιον»)³³

7. Εκδοτική δραστηριότητα

Κατά το 18ο αιώνα δε λειτουργούσε τυπογραφείο στην πόλη, η οποία ωστόσο τα χρόνια μετά το 1830 κατέστη εκδοτικό κέντρο κάποιας σημασίας, στο πλαίσιο βέβαια της σχετικά μικρής εκδοτικής δραστηριότητας της Μολδαβίας. Μετά την ένωση των Ηγεμονιών η [εκδοτική κίνηση](#) γνώρισε άνθηση, ιδιαίτερα μάλιστα του περιοδικού Τύπου. Κυκλοφόρησαν εφημερίδες, πολιτικές αλλά και πολλές εμπορικές και ναυτιλιακές, καθώς και περιοδικά, ενώ λειτουργούσαν πάνω από 4 τυπογραφεία (π.χ. του Nebunelli, του Antoniadu). Ο Τύπος μάλιστα των Εβραίων, στα ρουμανικά και τα γίντις (γερμανοεβραϊκά), ήταν πολύ αξιόλογος.³⁴

Από το 1859 αυξήθηκε και ο αριθμός των ελληνικών βιβλίων που τυπώνονταν στο Γαλάτσι, χωρίς βέβαια να μπορεί να γίνει σύγκριση με το Βουκουρέστι ή τη Βραϊλα. Οι εκδόσεις ήταν κυρίως κανονισμοί σχολείων και της κοινότητας, μεταφράσεις αρχαίων συγγραφέων και άλλα εκπαιδευτικά βιβλία, καθώς και διάφοροι λόγοι.³⁵

Θα πρέπει να αναφέρουμε επίσης ότι στο Γαλάτσι κυκλοφόρησαν και κάποιες ελληνικές εφημερίδες, όπως π.χ. οι *Σύλλογοι* την περίοδο 1873-1877, καθώς και το αξιόλογο περιοδικό *Ιστρος*, υπεύθυνος του οποίου ήταν ο γνωστός λόγιος Νικόλαος Δόσιος.³⁶

1. Iacob, Gh., “Populația. Transformări sociale”, στο Platon, Gh. (ed.), *Istoria Românilor* 7:2 (București 2003), σελ. 57.

2. Βλ. Colescu, L., *Recensământul general al Populației iunei României. Rezultate definitive* (București 1905), σελ. 89. Ανάμεσα στους Οθωμανούς υπηκόους η πλειοψηφία ήταν ορθόδοξοι χριστιανοί, προφανώς Έλληνες, Αλβανοί και Βούλγαροι από Μακεδονία και Ήπειρο. Αξίζει να σημειωθεί ότι την ίδια περίοδο ο Διονύσιος Μεταξάς-Λασκαράτος υπολογίζει τους Έλληνες του Γαλατσίου σε πάνω από 5.000· βλ. Ελληνικά παροικία Ρωσσίας και Ρωμουνίας (Βραϊλα 1900), σελ. 124.

3. *Tezaur documentar gălățean* (București 1988), σελ. 223-224. Οι Έλληνες σε αυτή την απογραφή, την οποία είχε πραγματοποιήσει η Δημαρχία, ανέρχονταν στους 4.403, και πιθανότατα στον αριθμό περιλαμβάνονταν όχι μόνο οι υπήκοοι του ελληνικού κράτους, αλλά όσοι ήταν ελληνικής καταγωγής. Για τη συνολική αύξηση του πληθυσμού των παραδουνάβιων πόλεων βλ. Iacob, Gh., “Populația. Transformări sociale”, στο Platon, Gh. (ed.), *Istoria Românilor* 7:2 (București 2003), σελ. 57.

4. Lazarovici, Gr. – Stanciu, Șt., *Galați History and Present Times* (Galați 2003), σελ. 86, 102, και Cucu, V., *România. Cartea de vizită a orașelor* (București 1973), σελ. 39-40.

5. Petrescu, Șt.I., *Diaspora greacă și societatea românească în secolul al XIX-lea* (Master Universitatea București Facultatea de istorie 2005), παράρτημα 10.

6. Βλ. σύντομα Bușe, C., *Comerț ul exterior prin Galați i sub regimul de porto-franco (1837-1883)* (București 1976), σελ. 23-25, και αναλυτικά Păltănea, P., *Istoricul orașului Galați de la origine până la 1918 I* (Galați 1994), passim. Πιο αναλυτικά για τους «Ιόνιους» εμπόρους στο Γαλάτσι βλ. Cernovodeanu, P., “L’ activité des maisons de commerce et des négociants ioniennes du Bas-Danube durant l’ intervalle 1829-1853”, στο *Actes du II-e Colloque International d’Histoire I* (Αθήνα 1985), σελ. 91-105.

7. Σαρρής, Ι., «Γαλάζιον», *Μεγάλη Ελληνική Εγκυκλοπαίδεια* 8 (Αθήνα 1929), σελ. 31. Βλ. αναλυτικότερα Βρανούσης, Λ.Ι. – Καμαριανός, Ν. (επιμ.), *Η Εταιρεία των Φιλικών και τα πρώτα συμβάντα του 1821: ανέκδοτα απομνημονεύματα, προκηρύξεις, γράμματα κ.ά. κείμενα* (Αθήνα 1964), σελ. 53-60.

8. Bușe, C., *Comerț ul exterior prin Galați i sub regimul de porto-franco (1837-1883)* (București 1976), σελ. 28-115. Ειδικότερα για τους όρους της συνθήκης της Αδριανούπολης βλ. Jelavich, B., *Russia and the Formation of the Romanian National State, 1821-1878* (Cambridge 1984), σελ. 29-31.

Γαλάτσι

9. Για τους δεσμούς του Cuza με το Γαλάτσι, όπου είχε υπηρετήσει και ως δικαστής, βλ. Giurescu, C.C., *Viața și opera lui Cuza Vodă* (București 1966), σελ. 60-69.
10. Lazarovici, Gr. – Stanciu, Șt., *Galati History and Present Times* (Galați 2003), σελ. 116-125.
11. Βλ. την έκθεση του Έλληνα προξένου στο Γαλάτσι Ε. Αντύπα στο Συνέχεια του υπ' αριθ. 89 Παραρτήματος της Εφημερίδος της Κυβερνήσεως του έτους 1890. Ετήσιοι εκθέσεις περί εμπορίου ναυτιλίας κ.τ.λ. των προξενικών αρχών της Α.Μ. κατά το έτος 1889 (Αθήνα 1890), σελ. ρογ'-ροδ'.
12. Păltănea, P., *Istoricul orașului Galați de la origine până la 1918 II* (Galați 1995), σελ. 157-165, και Συνέχεια του υπ' αριθ. 89 Παραρτήματος της Εφημερίδος της Κυβερνήσεως του έτους 1890 Ετήσιοι εκθέσεις περί εμπορίου ναυτιλίας κ.τ.λ. των προξενικών αρχών της Α.Μ. κατά το έτος 1889 (Αθήνα 1890), σελ. ροδ'-ροζ'. Αναλυτική περιγραφή των σημαντικότερων βιομηχανιών του Γαλατσίου συνιστά ο τόμος *Ancheta Industriale. Descrierea apăruturilor a tuturor stabilimentelor industriale din orașul Galați* (Galați 1901). Κατάλογος των βιομηχανιών του Γαλατσίου το 1900, 37 συνολικά, στο *Ancheta Industrială din 1901-1902, Industria Mare* (București 1902), σελ. 33-34.
13. Lazarovici, Gr. – Stanciu, Șt., *Galati History and Present Times* (Galați 2003), σελ. 102-103.
14. Bușe, C., *Comerț ul exterior prin Galați i sub regimul de porto-franco (1837-1883)* (București 1976), σελ. 36-70.
15. Bușe, C., *Comerț ul exterior prin Galați i sub regimul de porto-franco (1837-1883)* (București 1976), σελ. 71-75. Για τη δομή και τη λειτουργία των χιώτικων εμπορικών οίκων που δραστηριοποιούνται αυτήν την περίοδο στα σημαντικότερα λιμάνια της Μεσογείου και της Μαύρης Θάλασσας βλ. Χαρλαύτη, Τ., *Ιστορία της ελληνόκτητης ναυτιλίας 19ος-20ός αιώνας* (Αθήνα 2001), σελ. 129-161.
16. Βλ. σύντομα Καρδάσης, Β., *Από του ιστίου εις τον ατμόν. Ελληνική εμπορική ναυτιλία 1858-1914* (Αθήνα 1993), σελ. 123-124.
17. Βλ. Φωκάς, Σπ., *Οι Έλληνες εις την ποταμοπολίαν του Κάτω Δουνάβειος* (Θεσσαλονίκη 1975), σελ. 120-121, 142.
18. Κανονισμός της εν Γαλατσίω Ελληνικής Κοινότητος (χ.τ., χ.χ.), Κανονισμός της εν Γαλαζίω Ελληνικής Κοινότητος (Γαλάτσι 1899) και Ελληνική Κοινότης Γαλαζίου Κανονισμός ψηφισθείς κατά την γενικήν των Μελών συνέλευσιν της 31^{ης} Αυγούστου 1924, και θεθείς εν ισχύί ένα μήνα ακριβώς μετά την ψήφισίν του (Αθήνα 1926).
19. Streit, G., *Mémoire sur la question des Communautés Helléniques en Roumanie* (Athènes 1905), σελ. 26-28· Υπουργείον Εξωτερικών, *Διπλωματικά Έγγραφα κατατεθέντα εις την Βουλήν υπό του επί των εξωτερικών υπουργού* (Αθήνα 1906), σελ. 38-39, και Σφέτσας, Σ., «Το ιστορικό πλαίσιο των ελληνο-ρουμανικών πολιτικών σχέσεων (1866-1913)», *Μακεδονικά* 33 (2001-2002), σελ. 42-43.
20. Κουρελάρου, Β. π., *Οι Εκκλησίες των Ελληνικών Κοινοτήτων της Ρουμανίας τον ΙΘ' αιώνα* (ανέκδοτη διδακτορική διατριβή Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης 2004), σελ. 163. Βλ. επίσης Direcția Județeană Galați a Arhivelor Naționale, φάκ. 43/1865, αρ. πρωτ. 21864, 26 Ιουνίου 1865, f. 4.
21. Κουρελάρου, Β. π., *Οι Εκκλησίες των Ελληνικών Κοινοτήτων της Ρουμανίας τον ΙΘ' αιώνα* (ανέκδοτη διδακτορική διατριβή Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης 2004), σελ. 163-164.
22. Lazarovici, Gr. – Stanciu, Șt., *Galati History and Present Times* (Galați 2003), σελ. 84-85.
23. Κατά τον 17ο και 18ο αιώνα τα σημαντικότερα κέντρα παιδείας των Ηγεμονιών βρίσκονταν είτε σε μοναστήρια είτε σε επισκοπικές έδρες, όπως εκείνες του Rimnic, του Huși και του Roman, καθώς ήταν άμεσα συνδεδεμένα με εκκλησιαστικούς φορείς. Συνεπώς, καθώς το Γαλάτσι δεν ήταν σημαίνον εκκλησιαστικό κέντρο, είχε μείνει μάλλον έξω από την οργάνωση εκπαιδευτικών ιδρυμάτων.
24. Μπελιά, Ε.Δ., «Ο Ελληνισμός της Ρουμανίας κατά το διάστημα 1835-1878 (Συμβολή στην ιστορία του επί τη βάσει των ελληνικών)», *Δελτίον της Ιστορικής και Εθνολογικής Εταιρείας της Ελλάδος* 26 (1983), σελ. 30-31, Papacostea-Danielopolu, C., *Comunități ile grecești din România în secolul al XIX-lea* (București 1996), σελ. 85-89. Βλ. επίσης Μπαμπούνης, Χ.Δ., «Το Ελληνικό Εκπαιδευτήριο Βενιέρη στο Γαλάτσι της Ρουμανίας (1857-1899)», *Θητεία Τιμητικό αφιέρωμα στον Καθηγητή Μ.Γ. Μερακλή* (Αθήνα 2002), σελ. 447-456.
25. Για το κοινοτικό αρρνεαγωγείο και το κοινοτικό γυμνάσιο βλ. Κανονισμός της Προκαταρκτικής Σχολής της εν Γαλατσίω Ελληνικής Κοινότητος (Γαλάτσι 1864) και για το γυμνάσιο Ελληνική Κοινότης Γαλαζίου Λογοδοσία των πεπραγμένων μετ' αναλυτικού πίνακος ισολογισμού χρήσεως 1920-

Γαλάτσι

1923 (Κωνσταντζα χ.χ.), σελ. 4-7. Αναφορικά με την αναγνώριση, ως ισότιμου των ελληνικών γυμνασίων, του ιδιωτικού ελληνικού εκπαιδευτηρίου του Διον. Πυλαρινού «Αθηνά» από το ελληνικό υπουργείο Παιδείας βλ. Ιστορικό Αρχείο Υπουργείου Εξωτερικών, φάκ. 45/1, 1905, L'égation royale de Grèce en Roumanie [Α. Τομπάζης], αρ. 764, 30 Οκτωβρίου 1904, προς Α. Ρωμόνον, Υπουργόν των Εξωτερικών.

26. Ράδος, Λ., «Τα ελληνικά σχολεία της Ρουμανίας στο τέλος του 19ου και τις αρχές του 20ού αιώνα», Δημάδης, Κ.Α. (επιμ.), Ο ελληνικός κόσμος ανάμεσα στην εποχή του Διαφωτισμού και στον εικοστό αιώνα Γ' (Αθήνα 2007), σελ. 145-147.

27. Păltănea, P., *Istoricul oraşului Galaţi de la origine până la 1918 II* (Galaţi 1995), σελ. 245-278.

28. Râşcanu, Gh., *Istoricul învăţământului particular în România din timpurile cele mai vechi până în zilele noastre* (Bucureşti 1906), σελ. 192, 224-225. Βλ. επίσης Păltănea, P., *Istoricul oraşului Galaţi de la origine până la 1918 II* (Galaţi 1995), σελ. 280-281.

29. Pacu, M., *Cartea judeţului Covurlui* (Bucureşti 1891), σελ. 185-187. Το παρθεναγωγείο είχε ιδρυθεί το 1867 και εκτός από ένα πλήρες πρόγραμμα σπουδών, πρωτοβάθμιο και δευτεροβάθμιο, είχε υπό τον έλεγχό του και ένα ορφανοτροφείο.

30. Καραθανάσης, Α.Ε., «Η φιλανθρωπική ελληνική αδελφότητα του Γαλατσίου (1861)», Βαλκανική Βιβλιογραφία VI (1977), σελ. 143-149. Για τη φιλανθρωπική εταιρεία «Πρόνοια» βλ. τα σχόλια του Δημήτρη Σταματόπουλου, Μεταρρύθμιση και εκκοσμίκευση. Προς μία ανασύνθεση της ιστορίας του Οικουμενικού Πατριαρχείου τον 19ο αιώνα (Αθήνα 2003), σελ. 215-216. Γενικά για τους συλλόγους βλ. Κοντογεώργης, Δ.Μ., «Οι ελληνικοί σύλλογοι στη Ρουμανία κατά το 19ο αιώνα. Συμβολή στη μελέτη της ανάπτυξης του συλλογικού φαινομένου στον παροικιακό ελληνισμό», Δημάδης, Κ.Α. (επιμ.), Ο ελληνικός κόσμος ανάμεσα στην εποχή του Διαφωτισμού και στον εικοστό αιώνα Γ' (Αθήνα 2007), σελ. 91-104.

31. Βλ. Περί υπάρξεως και αθανασίας ψυχής υπό λογικήν έποψιν υπό Γρηγορίου Ιεροδ. Λεσβίου (Γαλάτσι 1875), σελ. I-IV.

32. Βλ. Κανονισμός του εν Γαλαζίω Ελληνικού Σωματείου «Ερμής» (Γαλάτσι 1897).

33. Σαρρής, Ι., «Γαλάζιον», στη Μεγάλη Ελληνική Εγκυκλοπαίδεια 8 (Αθήνα 1929), σελ. 31. Γαλλικό και οθωμανικό εμπορικό επιμελητήριο είχαν οργανωθεί στο Γαλάτσι ήδη από την τελευταία δεκαετία του 19ου αιώνα, πρβ. Foreign Office/Annual Series, No 662, *Roumania. Report for the year 1889 on the Trade and Commerce of the Consular District of Galatz* (London 1890), σελ. 11.

34. Γενικά για την εκδοτική κίνηση στο Γαλάτσι αυτήν την περίοδο, με την έμφαση βέβαια να δίνεται στις ρουμανικές εκδόσεις, βλ. Păltănea, P., *Istoricul oraşului Galaţi de la origine până la 1918 II* (Galaţi 1995), σελ. 285-294.

35. Στη βιβλιογραφία των Φίλιππου Ηλιού – Πόπη Πολέμη καταγράφονται 55 ελληνικές εκδόσεις στο Γαλάτσι. Βλ. Πολέμη, Π., Ελληνική Βιβλιογραφία 1864-1900. Συνοπτική αναγραφή. Εισαγωγή, συντομογραφίες, ευρετήρια (Αθήνα 2006), σελ. 65.

36. Cicanci, O., *Presa de limbă greacă din România în veacul al XIX-lea* (Bucureşti 1995), σελ. 158. Για την προσωπικότητα και τη δράση του Δόσιου βλ. Papacostea-Danielopolu, C., *Comunităţile greceşti din România în secolul al XIX-lea* (Bucureşti 1996), σελ. 115-118.

Βιβλιογραφία :

	Χαρλαύτη Τ. , <i>Ιστορία της ελληνόκτητης ναυτιλίας, 19ος-20ός αιώνας</i> , Νεφέλη, Αθήνα 2001
	Σταματόπουλος Δ. , <i>Μεταρρύθμιση και εκκοσμίκευση. Προς μία ανασύνθεση της ιστορίας του Οικουμενικού Πατριαρχείου τον 19ο αιώνα</i> , Αλεξάνδρεια, Αθήνα 2003
	Καρδάσης Β. , <i>Από τον ιστίου εις τον αιµόν. Ελληνική εµπορική ναυτιλία 1858-1914</i> , Πολιτιστικό Τεχνολογικό Ίδρυµα ΕΤΒΑ, Αθήνα 1993
	Râşcanu G. , <i>Istoricul învăţământului particular în România din timpurile cele mai vechi până în zilele noastre</i> , Bucureşti 1906

Γαλάτσι

	Φωκάς Σ. , Οι Έλληνες εις την ποταμοπολίαν του Κάτω Δουνάβειως, Ίδρυμα Μελετών Χερσονήσου του Αίμου, Θεσσαλονίκη 1975
	Κουρελάρου Β. , Οι Εκκλησίες των Ελληνικών Κοινοτήτων της Ρουμανίας τον ΙΘ' αιώνα, 2006
	Cernovodeanu P. , "L' activité des maisons de commerce et des négociants ioniennes du Bas-Danube durant l' intervalle 1829-1853", <i>Actes du II-e Colloque International d' Histoire</i> , τμ. I, Athenes 1985, 91-105
	Buşe C. , <i>Comerţ ul exterior prin Galaţi i sub regimul de porto-franco (1837-1883)</i> , Bucureşti 1976
	Cicanci O. , <i>Presa de limbă greacă din România în veacul al XIX-lea</i> , Bucureşti 1995
	Păltănea P. , <i>Istoricul oraşului Galaţi de la origine până la 1918, I-II</i> , Galaţi 1994-1995
	Ράδος Α. , "Τα ελληνικά σχολεία της Ρουμανίας στο τέλος του 19ου και τις αρχές του 20ού αιώνα", Δημάδης, Κ.Α. (επιμ.), Ο ελληνικός κόσμος ανάμεσα στην εποχή του Διαφωτισμού και στον εικοστό αιώνα, τόμ. Γ, Αθήνα 2007, 141-148
	Σάρρης Ι. , "Γαλάζιον", Μεγάλη Ελληνική Εγκυκλοπαίδεια, τόμ. 8, Αθήνα 1929, 31
	Καραθανάσης Α. , "Η φιλανθρωπική ελληνική αδελφότητα του Γαλατσίου (1861)", Βαλκανική Βιβλιογραφία, 6, 1977, 143-149
	Iacob Gh. , "Populația. Transformări sociale", Platon, Gh. (ed.), <i>Istoria Românilor</i> , 7/2, Bucureşti 2003, 56-69
	Petrescu Şt. , <i>Diaspora greacă și societatea românească în secolul al XIX-lea</i> Master Universitatea Bucureşti Facultatea de istorie, 2005
	Stanciu Ş., Lazarovici Gr. , <i>Galati History and Present Times</i> , Galaţi 2003
	Papacostea-Danielopolu C. , <i>Comunităţ ile greceşti din România în secolul al XIX-lea</i> , Bucureşti 1996

Δικτυογραφία :

Old Galati , Romania pictures from eastern europe photos on webshots

<http://travel.webshots.com/album/552590240YzynRt>

Primaria Municipiului Galati

<http://www.primaria.galati.ro/>

Ο «Ιστρος» και η «Μαϊμού»

http://tovima.dolnet.gr/print_article.php?e=B&f=12454&m=S12&aa=1

Γλωσσάριο :

βογιάρος, ο

Τίτλος επίλεκτων μελών της αριστοκρατικής τάξης των σλαβικών λαών. Στη Ρωσία οι βογιάροι συμμετείχαν σε πολυμελή τακτική συμβουλευτική συνέλευση (ντούμα) και επηρέαζαν καθοριστικά την πορεία των κρατικών υποθέσεων σε περιόδους μεταβατικές, δυναστικών ερίδων, παρακμής της κεντρικής εξουσίας.

ελεύθερος λιμένας, ο (porto franco)

Ο ελεύθερος λιμένας, ή porto franco στη διεθνή ορολογία, ήταν εμπορικό λιμάνι όπου είχαν καταργηθεί οι τελωνειακοί δασμοί, ιδίως μάλιστα επί εμπορευμάτων που αποθηκεύονταν προσωρινά ή διαμετακομίζονταν εκεί από άλλα λιμάνια. Γνωστά ελεύθερα λιμάνια ήταν στη Μεσόγειο της Τεργέστης και του Λιβόρνου ενώ στη Ρουμανία το Γαλάτσι, ο Σουλινάς, η Βραϊλα και η Κωνσταντζα.

σχολική εφορεία, η

Γαλάτσι

Η σχολική εφορεία αποτελούνταν από μέλη είτε εκλεγμένα από την κοινότητα είτε ορισμένα από επιτροπή, τα οποία είχαν υποχρέωσή τους να φροντίζουν για τη σωστή λειτουργία των εκπαιδευτικών ιδρυμάτων.

Πηγές

Βρανούσης, Λ.Ι. – Καμαριανός, Ν. (επιμ.), *Η Εταιρεία των Φιλικών και τα πρώτα συμβάντα του 1821: ανέκδοτα απομνημονεύματα, προκηρύξεις, γράμματα κ.ά. κείμενα* (Αθήνα 1964)

Ελληνική Κοινότης Γαλαζίου Λογοδοσία των πεπραγμένων μετ' αναλυτικού πίνακος ισολογισμού χρήσεως 1920-1923 (Κωνσταντζα χ.χ.)

Κανονισμός της εν Γαλατσίω Ελληνικής Κοινότητος (χ.τ., χ.χ.)

Κανονισμός της εν Γαλαζίω Ελληνικής Κοινότητος (Γαλάτσι 1899)

Ελληνική Κοινότης Γαλαζίου Κανονισμός ψηφισθείς κατά την γενικήν των Μελών συνέλευσιν της 31ης Αυγούστου 1924, και τεθείς εν ισχύϊ ένα μήνα ακριβώς μετά την ψήφισίν του (Αθήνα 1926)

Κανονισμός του εν Γαλαζίω Ελληνικού Σωματείου «Ερμής» (Γαλάτσι 1897)

Συνέχεια του υπ' αριθ. 89 Παραρτήματος της Εφημερίδος της Κυβερνήσεως του έτους 1890. Ετήσιοι εκθέσεις περί εμπορίου ναυτιλίας κ.τ.λ. των προξενικών αρχών της Α.Μ. κατά το έτος 1889 (Αθήνα 1890)

Μεταξάς-Λασκαράτος, Δ., *Ελληνικάι παροικίαι Ρωσσίας και Ρωμονίας* (Βραϊλα 1900)

Ancheta Industrială din 1901-1902, Industria Mare (București 1902)

Colescu, L., *Recensământul general al Populațiunei României. Rezultate definitive* (București 1905)

Păianu, N.I., *Industria Mare 1866-1906* (București 1906)

Pacu, M., *Cartea județului Covurlui* (București 1891)

Tezaur documentar gălățean (București 1988)

Παραθέματα

Απόσπασμα από τον πρώτο κανονισμό της ελληνικής κοινότητας Γαλατσίου

Οί εν Γαλατσίω παροικούντες Έλληνες, συνελθόντες εις εν και λαβόντες υπ' ὄψιν διαφόρους ειδικάς ανάγκας τῆς εν τῇ πόλει ταύτῃ ὀλομελείας αὐτῶν, ἀποφαίνονται.

Άρθρ. 1. Συνίσταται ἑπταμελής ἐπιτροπή, σκοπὸς τῆς ὁποίας εἶναι ἐν γένει μὲν ἡ προαγωγή τῶν ἠθικῶν καὶ ὕλικῶν συμφερόντων τῆς ὀλομελείας, ἰδίως δὲ ἡ σύστασις καὶ ἡ συντήρησις ἐκκλησίας, προκαταρκτικοῦ σχολείου, νοσοκομείου καὶ οἰουδήποτε ἄλλου φιλανθρωπικοῦ καταστήματος, ἀρχομένη ἀπὸ τοῦ κατ' αὐτὴν ἀναγκαιότερου.

Ἐν Γαλατσίω τὴν 19 Ἰανουαρίου 1864

Η ΕΠΙΤΡΟΠΗ:

Α. ΠΑΝΑΣ Ι. ΣΕΚΙΑΡΗΣ

Κ. ΣΑΚΟΥΜΑΚΟΣ Ι. Δ. ΒΟΥΡΟΣ

Γαλάτσι

Α. ΡΟΔΟΚΑΝΑΚΗΣ Ι. ΒΑΪΑΣ

Ο. ΝΕΓΡΕΠΟΝΤΗΣ

Πηγή: Κανονισμός τῆς ἐν Γαλασίῳ Ἑλληνικῆς Κοινότητος (χ.τ., χ.χ.), σελ. 1, 5.

Απόσπασμα από τον δεύτερο κανονισμό της ελληνικής κοινότητας Γαλασίου

Κεφάλαιον Α'.

Άρθρον 1^ο

Ἡ ἐν Γαλαζίῳ Ἑλληνικὴ Κοινότης ἀποτελεῖται ἐκ πάντων τῶν ἐν τῇ πόλει ταύτῃ Ἑλλήνων πολιτῶν τῶν καταβαλλόντων τακτικῶς τὴν κεκανονισμένην ἐτησίαν αὐτῶν συνδρομήν.

Δὲν δύνανται νὰ ὑπάρξωσι μέλη τῆς Κοινότητος οἱ δι' ἀτιμωτικὴν πράξιν καταδικασθέντες, καθὼς καὶ οἱ ὅπωςδήποτε ἄπαξ διαγραφέντες ἐκ τοῦ μητρώου τῶν Μελῶν αὐτῆς, προτάσει τῆς Κοινοτικῆς Ἐπιτροπῆς, καὶ μετ' ἀπόφασιν τῆς Γενικῆς Συνελεύσεως λαμβανομένην διὰ πλειονοψηφίας τῶν $\frac{3}{4}$ τῶν παρόντων κατὰ τὴν Συνέλευσιν Μελῶν.

Άρθρον 2^ο

Ἡ Κοινότης σκοπὸν προτίθεται τὴν συντήρησιν καὶ βελτίωσιν τοῦ ἱεροῦ αὐτῆς Ναοῦ καὶ τῶν Σχολῶν ἀμφοτέρων τῶν φύλων, ὁμοίως δὲ καὶ τὴν ἴδρυσιν παντὸς φιλανθρωπικοῦ ἢ ἄλλου καθιδρύματος, ἐξυπηρετοῦντος τὴν κοινωνικὴν καὶ ἠθικὴν προαγωγὴν τῆς ἐν Γαλαζίῳ Ἑλληνικῆς παροικίας ἐντὸς τῶν ὁρίων τῶν Ρουμανικῶν Νόμων.

Πηγή: Κανονισμός τῆς ἐν Γαλαζίῳ Ἑλληνικῆς Κοινότητος (Γαλάτσι 1899), σελ. 1.